

ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΕΦΟΔΟΥ

νον ὑπὸ τοῦ γενναίου στρατοῦ μας, καὶ τῶν περικλεδῶν καὶ αἱματοβαφῶν Πεστῶν, εἰς τὸ κατερειπομένον ὑπὸ τοῦ ἀγρίου Τουρκικοῦ πυρὸς Ἐλληνικώτατον χωρίον Σκλίβανη.

Ἐννέα σκηναὶ, διαφόρων εἰδῶν καὶ μεγεθῶν, καὶ πολυάριθμα ἀντίσκηνα—ἀντοὶ οἱ σωτῆρες τοῦ στρατοῦ—ἐκόσμουν τὸ πετρώδες καὶ ἀραιῶς διὰ πρίνων πρασινισμένον ἔδαφος τοῦ καταυλισμοῦ.

"Ανωθεν και προς ἀνατολάς, ὑψούστο οὐ περηφάνως και μεγαλοπερῶς τὸ τελείως φαλακρὸν και ἔηδον ὄφος Εχροβούνιον, ἐφ^τ οὐ ἐδοξάσθησαν τὰ ήρωϊκά Εὐζωνικά τάγματα κατά τὴν ηρωϊκωτάτην μάχην Ξηροβουνίου-Πεστῶν τῆς 29ης Νοεμβρίου, ἀφοῦ πρότον τὴν πέτσησαν τὰ πάνδεινα ἐν τῶν πάγων και τῶν κακουσιῶν. Τὸ ὑψηλὸν και ἀπότομον τοῦτο ὄφος, μόλις περὶ τὴν 10ην π. μ. ὥραν ἐπέτρεψεν εἰς τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας νὰ φωτίσουν και θερμάνουν τὴν Σχλιβανῆν !

Αἱ σκηναὶ, ὡς καὶ τὰ ἀντίσκηνα, ἀνῆκον εἰς τὰ τρία χειρουργεῖα τῆς Δεξιῆς Φάλαγγος τοῦ στρατοῦ τῆς πολιορκίας, ἄτινα ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀνέμενον διαταγὰς παρὰ τοῦ Στρατηγείου Ἡπείρου, ἵνα προχωρήσουν καὶ αὐτὰ πλησιέστερον τοῦ Μιτιζανίου διὰ νά δυνηθούν νά δώσουν χειρουργικὰς βοηθείας ἐπὶ τοῦ πεδίου κατὰ τὰς προσεχεῖς μάχας.

Ἴπποι καὶ ἡμίονοι, ποικίλον ἀναστήματος καὶ
χρώματος, φέροντες ἄλλοι μὲν ἵπποσκευάς, ἄλλοι
δὲ χειρουργικὰ σύγματα, ἵσσαν προσδεδεμένοι κυκλο-
τερῶς ἀπὸ τοῦ ὅρχου ἐκάστου χειρουργείου, εἰς ὁ
ἀνῆκον.

Ἐπὶ παρακειμένου λοφίσκου, καταράντου ἐξ ὑψηλῶν καὶ διλοπδαίνων πρίνων, ἔκειτο ὁ ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὃς ἐκ θαύματος διασωθεὶς ἐκ τοῦ ἀγρίου καὶ ἀνευλαβοῦς πυρὸς τοῦ ὑποχωρήσαντος Τουρκικοῦ στρατοῦ, καίτοι τὸ παρ' αὐτῷ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἦτο τελείως κατεστραμένον ὑπὸ τοῦ πυρός. Ὁ ναὸς ὅντος; ἐλλέιψει ἐγέρου κτιρίου, ἐχρητίμενος ὡς θάλαμος τῶν βαφέων τραματισμένον. Ἐν τῷ προσαλικῷ δὲ αὐτοῦ, είχεν ἐνταφιάσει, πρὸ μικροῦ, ὁ ἀσήμιος ιερεὺς τῆς ήμετέρας Φάλλαγγος, τοὺς τετιμημένους γίγαντας τῆς ἀλησμονῆτον νικηφόρου μάχης τῶν Πεστῶν.

Περὶ τὴν 10ην π. μ. ὥραν, ταῦτοχρόνως σχεδὸν μετὰ τῆς ἐκ τοῦ Ἐηροβούνιου ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπειδὴ ἡτο ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνὸς, ἀφ' ἑτέρου δέ, καὶ κυρίως, ἐπειδὴ ἡτο ἡ παραμονὴ τῆς πρώτης κατά τὸν δυσπορῷτον Μπιζανίου ἔφοδου τῶν ἡμετέρων, ἔξερχεται τῆς ἐκκλησίας ὁ ἵερεὺς τῆς Φάλαγγος μετὰ τὸν ἴερόθεν τοῦ χωρίου, φέροντες ἀμφότεροι τὰ ἱερὰ ἄμφια αὐτῶν καὶ κρατοῦντες ὑψηλά τὸν Τίμιον Σταυρόν, καὶ λειτουργῶν ὑπὲρ νέων νικῶν καὶ τροπαίων τῶν ἀλτητῶν καὶ δεδο-
κασμένων Ἑλληνικῶν ὄπλων, ὑπὲρ νέων θριάμβων

τοῦ Ἀγίου Σταυροῦ, ὑπὲρ ἐκδικήσεως τῶν παρακειμένων νεκρῶν.

Η στιγμή ήτο συγχρητικωτάτη. Μετά τὴν λῆξιν τῆς λειτουργίας, πρῶτος ἀσπάζεται τὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος ὁ ἀτρόμητος Διοικητὴς τῶν Εὐχωνικῶν Ταγμάτων, ὃς τις προσωρινῶν παρέμενεν ἐκεῖ μεθ' ἡμῖν, διότι εἶχε τραματισθῆν ἐν τῇ φονικῇ μάχῃ τῶν Πεστῶν, καὶ ἔφερε διαμπερές τραῦμα τοῦ τραχήλου διά βλήματος Μάωνερος, ὃς ἐκ θαύματος ἀκύνθινον. Καίτοι δὲ τὸ τραῦμα ήτο ὅλως πρόσφατον, καὶ ἔφερεν εἰσέτει ἐπίδεσμον, ἐν τούτοις ἀνυπομόνως ἀνέμενε τὴν ἔλευσιν τῆς ὑπερδαίας, ἵνα ἱππεύῃ τὸν «ντορῷ» τους καὶ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀλτητῶν του, οἵτινες τὸν ἐλάτρευν καὶ ἀνέμενον μετ' ἀπειργάπτου ἀντηπονίας τὴν εἰς τὰς τάξεις των ἐπύνοδον αὐτοῦ, ἵνα βεβαίωθον, ἴδιοις ὅμμασιν, ὅτι δύντος δὲν ἐφονεύθη ὁ ἡγγήτωρ αὐτῶν.

Ο Διοικητής τῶν Εὐδεσώνων, φέρων περὶ τὸν τράχιλον κυκλοπερῆ ἐπίδεσμον, ἐκάθισεν ἐπὶ τίνος τεθραυσμένου, ὑπὸ τοῦ ισχυροῦ βορρᾶ, κορμοῦ πρίνου παρὰ τὸν ναὸν κειμένου, καὶ ἀνέμενε τὸ ἐπιτελεῖόν του, ἵνα συσκεψθῶσι διὺς τὴν ἔφεδον τῆς ἐπαύριον.

Πράγματι, μετ' οὐλίγον ἡλθον ἔφιπποι ἐκ τῆς Ἀτεορράχης, διὰ τῶν Πεστῶν, οἱ ἐπιτελεῖς ἀξιωματικοί. Διητυθήσθησαν πάραπτα πρός τὸν Διοικητήν των.

Αντήλλαξαν τοὺς τυπικοὺς στρατιωτικοὺς χαιρετισμούς, ἐκάθησαν πλησίον τοῦ Διοικητοῦ ἐπὶ παρατυχόντων κιβωτίων ὄβιδων, καὶ ηρχισάν τὸ πολεμικὸν συμβούλιόν των.

Κατά τὴν σύσκεψιν, ὁ Διοικητής χρησιμοποιῶν
ώς τράπεζαν μέγαν σάκκον νομῆς ἵππων, συνέτασε
μόνος τὰς διαταγὰς διὰ τὰ ὑπὸ αὐτὸν Τάγματα.

‘Ημεῖς, ὡς Ύγειονομικοί Αξιωματικοί, δὲν είχουμεν θέσιν εἰς τὸ συμβούλιον ἔκεινο, καὶ ιστάμενοι μαρτυρόθεν, προσεποιούμεθα ὅτι ἐδρεμβάζομεν, ἐνῷ κυρίως παρηκολουθοῦμεν ἀπάσας τὰς κινήσεις αὐτῶν καὶ τοὺς μορφασμούς, ἵνα συμπεράνωμεν τι.

Πρώτος ήγερθη ὁ Διοικητής καὶ μειδιῶν διηγ-
ύνθη πρὸς ἡμῖν.

— Σεῖς τώρα βέβαια, κύριοι, μής λέγεις μόλις
έπληστασε, θὰ περιμένετε νέα! . . . Δεν είναι
έτσι; . . .

— Μάλιστα, κύριε Συνταγματάρχα, τῷ ἀπαντῶμεν ὅλοι μιᾶς σχεδὸν φωνῆι, διφούσμεν ὅλοι διὰ νέον! . . .

Μής δίδει μετ' ἐπιφυλάξεως νῦντιν τινάκτης κυκλοτεροῦς ἔφοδου, ἵνα θὰ ἔξετέλει ὁ Πτσατός μας, τὴν πρωῖναν τῆς ἐπαύριον, κατὰ τοῦ θρυλλικοῦ Μπιζανίου καὶ τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

Ἐν τέλει δέ, μής εἴτεν :
— "Ετσι, ή θά πιάσωμεν ὅλους τοὺς Τούρκους
αἰχμαλώτους μέσα εἰς τὸ Μπιζάνι, η, ἀν τυχὸν
τρολάβουν γά τοποχωρίσουν, θά τους κυνηγήσωμεν
κατὰ πόδας καὶ θά εἰτέλθωμεν μαζύ των εἰς τὰ
Γιάννενα.

— «Ωστε, ἂν εἰσέλθωμεν μαζῆ των εἰς τὰ Γιάννενα, θὰ μῆς κάμουν ἐκεῖ και τὸν ξεμαγόν ! Τροσέθεσε συμπερασματικῶς εἰς ἔξη ήμῶν.

Ἐνῷ συνομιλοῦμεν οὕτω, αἴφνης διακρίνομεν τέσσαρας τραυματιοφορεῖς, φέροντας ἐπὶ φορείου

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

τραυματίαν τινά, προφανώς βαρέως τραυματισμένον. Ήχοντο ἐκ τῆς ἀτραποῦ Πεστῶν - Ξηροβουνίου. Εἰσεκόμιζον ὑπολειψθὲν θύμα τῆς μάχης τῶν Πεστῶν.

Ως ἐκ τούτου, ἀφοῦ ηὐχαιριστήσαμεν τὸν κ. Συνταγματάρχην διὰ τὰς πολεμικὰς πληροφορίας του ἐπανήλθομεν εἰς τὰς σκηνάς μας, ἵνα δώσωμεν τὰς δεούσας βοηθείας εἰς τὸν ἀποκομιδόμενον νέον γίγαντα τῆς ὅντως γιγαντομαχίας ἔκεινης . . .

*

Τὸ ἀπόγευμα, μᾶς ἐπεσκέψην ἐις τὴν ἴδιαιτέραν σκηνήν μας εἰς προύχον τῆς Σκλίβανης, τύπος τελείου πατριώτων.

Μᾶς ἀφηγήθη, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, καὶ τίνι τρόπῳ οἱ Τουρκαλβανοί, μετὰ τίνι ἐκ τῶν Πέντε Πηγαδίων οἰκτράν φυγήν των, ἐπυρηνόληταν διὰ πετρελάου τὰς οἰκίας τῆς Σκλίβανης.

Ἄκολονθως δέ, ἀπὸ θέματος εἰς θέμα, ἔφερεν ἐπὶ τοῦ τάπτητος καὶ τὸ ζῆτημα εἰς προσεχοῦς ἐφόδου τοῦ Στρατοῦ μας κατὰ τοῦ Μπιζανίου.

Ἐγνώριζεν οὗτος τὴν τελείαν καὶ ἴτην ρυτάτην

οχήνωσιν καὶ ἐδίσταξε—παρ' ὅλον τὸν πατριωτισμόν του καὶ τὴν μεγάλην πρόση τὸν Στρατὸν μας πεποίθησιν—νὰ ἐλπίσῃ ταχεῖαν τὴν ἄλωσιν αὐτοῦ.

—Τί νὰ σίς πᾶ; κύριοι μον, μῆτρες εἶπεν εἰς τὸ τέλος τῆς συζητήσεως. Κάποιος Τούρκος.... προφήτης, εἶπε γιὰ τὸ Μπιζάνι πᾶς ἡ τρεῖς μῆνες, ἡ τρία χρόνια, ἡ τρεῖς αἰώνας θὰ βαστάξῃ τὸν ἐχθρό! . . .

Ἴμεις ὅμως, οὐδόλως ἀνησυχήσαντες ἐκ τῆς Τουρκικῆς προφητείας, ήμεθα βέβαιοι, ὅτι μετά βραχυτάτην ἐφοδον θὰ εἰσερχόμεθα νικηταὶ καὶ τροπαιοῦχοι εἰς τὴν ἴστορικωτάτην πρωτεύουσαν τῆς Ἡπείρου, εἰς τὴν πόλιν τῶν Θρύλων, εἰς τὰ δραῖα λιμνοζωσμένα Γιάννενα . . .

Καὶ ὅμως! ή σκληρὰ καὶ ἀπασία ἔκεινη προφητεία ἐπηλήθευσεν, ἀλλ' εντυχῶς κατὰ τὸ ἐλάχιστον ὅριόν της: τὸ τρίμηνον!

Στρατόπεδον 1913

ΔΗΜ. Ν. ΖΩΡΜΠΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΜΑΡΙΚΑ ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ